

Unia energetyczna i zmiany klimatu

Rosnące zapotrzebowanie na energię jest jednym z wyzwań współczesnej Europy. Kraje europejskie stale zmagają się z problemem zmienności cen oraz zakłóceń dostaw energii. Unia Europejska, w związku z tym, że nie posiada wystarczających zasobów surowców energetycznych, które umożliwiłyby pokrycie całkowitego zapotrzebowania, jest obecnie największym importerem energii na świecie. Szacuje się, że udział potencjału surowców energetycznych państw unijnych w odniesieniu do zasobów globalnych wynosi: 0,5% w odniesieniu do ropy naftowej, 1,6% w przypadku gazu ziemnego oraz 3,6% jeśli chodzi o węgiel. Wiele krajów członkowskich UE jest zależnych od małej liczby dostawców (zwłaszcza gazu), co zmniejsza ich odporność na

ENERGIA W LICZBACH

6 państw członkowskich importuje gaz tylko od jednego dostawcy zewnętrznego

90% ropy naftowej i 66% gazu ziemnego w UE pochodzi z importu

75% budynków mieszkalnych w UE jest energetycznie niewydajnych

94% transportu używa produktów ropopochodnych, które w 90% są importowane

hurtowe ceny energii elektrycznej są o 30% wyższe niż w USA, a hurtowe ceny gazu – o ponad 100%

Dodatkowymi problemami Europy są: starzejąca się infrastruktura, słabe zintegrowanie rynków energii oraz brak wzajemnego skoordynowania krajowych. W związku z tym wybór dostawców jest dla unijnych konsumentów i przedsiębiorstw często bardzo ograniczony, a ceny energii- wysokie.

SKĄD POCHODZĄ ROPA NAFTOWA I GAZ IMPORTOWANE DO EUROPY?

(*) Nowi dostawcy strategiczni.

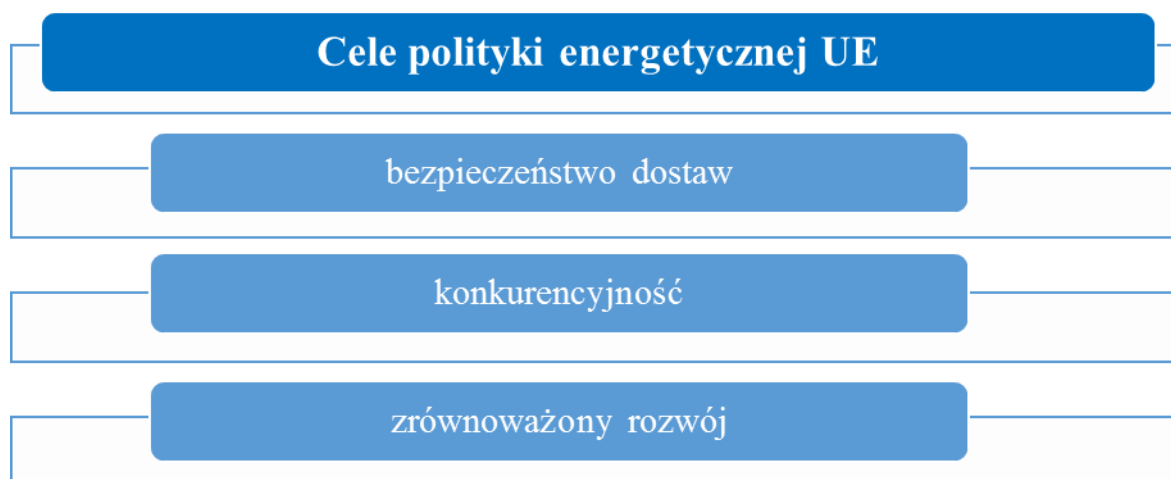
Źródło: Komisja Europejska.

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego UE wymaga prowadzenia skoordynowanej polityki, która będzie w stanie przeciwdziałać współczesnym wyzwaniom i zagrożeniom. Modernizacja infrastruktury i poprawa połączeń międzysystemowych między państwami członkowskimi pomogłaby zmniejszyć niepewność dostaw i zależność energetyczną, czego efektem byłyby bardziej przystępne dla obywateli i firm ceny energii. Konieczne jest także zmniejszenie wpływu, jaki sektor energetyczny wywiera na środowisko naturalne oddziałując na zmiany klimatu. Zgodnie z badaniami naukowymi roczny globalny wzrost temperatury musi być utrzymywany znacznie poniżej 2°C (3,6°F) w stosunku do temperatury sprzed epoki przemysłowej, aby globalne ocieplenie nie osiągnęło niebezpiecznych poziomów. Dotychczasowe działania podjęte na poziomie międzynarodowym uznano za niewystarczające, gdyż szacuje się, że przyrost średniej temperatury na powierzchni Ziemi w skali światowej będzie wynosił w 2100 r. od 3,7 do 4,8 stopni Celsjusza powyżej średniej z lat 1850–1900, podczas gdy obecny wzrost temperatury osiągnął 0,85 stopni Celsjusza. Według najnowszych analiz nauki o klimacie sporządzonych przez Międzyrządowy Zespół

ds. Zmian Klimatu (IPCC) szanse na utrzymanie wzrostu temperatury poniżej 2°C maleją. Ograniczenie wzrostu temperatury będzie wymagało znacznego i trwałego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych przez wszystkie kraje. Opóźnianie działań w zakresie ograniczeń energetycznych będzie bardziej kosztowne, trudniejsze pod względem technologicznym i zmniejszy możliwości skutecznego ograniczenia emisji i przygotowania się na skutki zmiany klimatu.

Unia energetyczna

Unia Europejska prowadzi politykę energetyczną, która ukierunkowana jest na trzy główne cele: bezpieczeństwo dostaw, konkurencyjność oraz zrównoważony rozwój. Głównym celem towarzyszą cele szczegółowe, zapewnienie funkcjonowania rynku energii, wspieranie efektywności energetycznej i oszczędzania energii, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie wzajemnych połączeń pomiędzy sieciami energii.

Utworzenie stabilnej unii energetycznej z perspektywiczną polityką w kwestii klimatu jest jednym z priorytetów unijnej działalności, które określił Przewodniczący Komisji Europejskiej Jean Claude Juncker. Taka unia energetyczna gwarantowałaby obywatelom państw członkowskich UE i działającym na unijnym rynku przedsiębiorstwom dostęp do przystępnej cenowo, bezpiecznej i przyjaznej dla środowiska energii. Zgodnie z założeniami funkcjonowania unii energetycznej:

- energia będzie swobodnie przepływać między państwami członkowskimi UE,
- nowe technologie, działania w zakresie efektywności energetycznej oraz odnowiona infrastruktura wpłyną na zmniejszenie wydatków gospodarstw domowych na energię, zwiększenie miejsc pracy, a w konsekwencji wzrost gospodarczy,
- europejska gospodarka stanie się przyjazna dla środowiska.

Unia energetyczna sprawi, że państwa członkowskie będą mówić jednym głosem w sprawach dotyczących kwestii energetycznych w skali globalnej, a UE stanie się pionierem w produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz w walce z globalnym ociepleniem.

Poza ogólnymi celami polityki energetycznej Unia wyznaczyła sobie szczegółowe cele zawierające wartości związane z energią i klimatem, które powinny zostać osiągnięte do określonego terminu (do 2020, 2030 i do 2050 roku).

Cele, które powinny zostać osiągnięte do 2020 r.

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o co najmniej **20 proc.** w stosunku do poziomów z 1990 r.
- udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii – **20 proc.**
- poprawa efektywności energetycznej o **20 proc.**

Cele, które powinny zostać osiągnięte do 2030 r.

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o **40 proc.**
- udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii – **27 proc.**
- poprawa efektywności energetycznej o **27-30 proc.**
- **15 proc.** energii w połączeniach międzysystemowych (tzn. 15 proc. energii elektrycznej wytwarzanej w UE może być przesyłane do innych państw UE).

Cel, który powinien zostać osiągnięty do 2050 r.:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o **80-95 proc.** w stosunku do poziomów z 1990 r.

Dokumenty

W ramach działania na rzecz bezpieczeństwa energetycznego i zrównoważonego rozwoju Komisja Europejska w dniu 25 lutego 2015 r. opublikowała pakiet trzech komunikatów: ramową strategię na rzecz unii energetycznej (opis celów unii energetycznej i konkretnych sposobów jej tworzenia), unijną wizję nowej globalnej umowy klimatycznej, sposoby osiągnięcia 10-procentowej międzysystemowej łączności elektroenergetycznej do 2020 r.

Strategia ramowa na rzecz unii energetycznej

W Strategii wytyczono unijnej polityce energetycznej wspomniane już wcześniej 3 długofalowe cele: bezpieczeństwo dostaw, zrównoważony rozwój oraz konkurencyjność. Strategia opiera się na ramach klimatyczno-energetycznych 2030 i na strategii

bezpieczeństwa energetycznego z 2014 r. Łączy różne dziedziny polityki w jedną spójną całość. Stanowi os pięciu ściśle powiązanych ze sobą obszarów z zakresu polityki energetycznej takich jak: bezpieczeństwo energetyczne, wspólny rynek energii, efektywność energetyczna, dekarbonizacja gospodarki, badania naukowe i innowacyjność.

Bezpieczeństwo energetyczne, solidarność i zaufanie

- uodpornienie UE na zewnętrzne kryzysy energetyczne oraz zmniejszenie jej zależności od konkretnych paliw, dostawców i tras dostaw.
- dywersyfikacja dostaw (pod kątem źródeł, dostawców i tras).
- współpraca pomiędzy państwami członkowskimi i w przemyśle energetycznym służąca bezpieczeństwu dostaw.

Wewnętrzny rynek energii

- lepsze połączenia międzysystemowe,
- pełne wdrożenie i egzekwowanie obecnych przepisów energetycznych,
- lepsza współpraca państw członkowskich w kształtowaniu polityk energetycznych, a dla obywateli – łatwiejszy wybór dostawców energii.

Efektywność energetyczna jako sposób na zmniejszenie zapotrzebowania na energię

- propozycja zwiększenia efektywności energetycznej w budownictwie (zwłaszcza dzięki lepszym systemom ogrzewania i chłodzenia) oraz efektywności emisyjno-paliwowej transportu.

Dekarbonizacja gospodarki

- Unia miałaby stać się światowym liderem energii odnawialnej oraz globalnym ośrodkiem prac nad nowymi, zaawansowanymi technicznie, konkurencyjnymi źródłami energii odnawialnej.

Badania naukowe, innowacje i konkurencyjność

- badania i innowacje jako trzon unii energetycznej
- UE powinna wieść prym w technologii inteligentnych sieci energetycznych i inteligentnych domów, w transporcie ekologicznym, w czystych paliwach kopalnych oraz w najbezpieczniejszej na świecie energetyce jądrowej

Strategia wskazuje również 15 działań, które mają pomóc w tworzeniu unii energetycznej.

Protokół paryski – przeciwdziałanie zmianie klimatu na świecie po 2020 r. (COM(2015)81)

W Komunikacie nakreślono unijną wizję nowej globalnej umowy klimatycznej (zwanej „protokołem paryskim”, którą przyjęto w grudniu 2015 r. w Paryżu. Wytyczono cel zakładający 40-procentowe zmniejszenie emisji cieplarnianych do 2030 r.

Główne elementy nowego porozumienia paryskiego

cel długoterminowy : rządy zgodziły się, że należy zatrzymać wzrost średniej temperatury na świecie na poziomie dużo poniżej 2°C w stosunku do poziomu z czasów przedprzemysłowych i starać się, by było to nie więcej niż 1,5°C

wkład: przed konferencją i w trakcie jej trwania przedstawiono kompleksowe krajowe plany działań na rzecz redukcji emisji

dążenia : rządy postanowiły co 5 lat deklarować swoje wkłady, tak by można było wyznaczyć ambitniejsze cele

przejrzystosc : zgodziły się też – dla przejrzystości i nadzoru – referować sobie nawzajem i opinii publicznej, jak realizują swoje cele

solidarnosc: państwa UE i inne kraje rozwinięte będą kontynuować finansowanie działań klimatycznych, tak by pomóc krajom rozwijającym się zredukować emisje i uodpornić się na skutki zmian klimatu.

10-procentowa międzysystemowa łączność elektroenergetyczna do 2020 r. - COM(2015)82

W komunikacie zaproponowano jak do 2020 r. osiągnąć docelową 10-procentową międzysystemową łączność elektroenergetyczną. W dokumencie skoncentrowano się na:

- poprawie sytuacji w 12 państwach członkowskich, w których połączenia międzysystemowe nie sięgają 10% (Irlandia, Włochy, Rumunia, Portugalia, Estonia, Łotwa, Litwa, Wielka Brytania, Hiszpania, Polska, Cypr i Malta),
- projektach planowanych w ramach rozporządzenia TEN-E i instrumentu „Łącząc Europę”, które pomogą w zwiększeniu połączeń międzysystemowych
- dostępnych instrumentach finansowania i sposobach ich pełnego wykorzystania do wsparcia projektów dotyczących połączeń międzysystemowych
- sposobach zacieśniania współpracy regionalnej.

BIULETYN 12/2016

Punkt Informacji Europejskiej
EUROPE DIRECT - POZNAŃ

Źródła:

http://ec.europa.eu/priorities/energy-union-and-climate_pl

<http://ec.europa.eu/energy/en/statistics/energy-trends-2050>

<http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy>

http://ec.europa.eu/energy/index_en.htm

https://europa.eu/european-union/topics/energy_pl

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-4487_pl.htm

<http://www.consilium.europa.eu/pl/policies/energy-union/>

Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej, *Energia*, Bruksela 2014

Małuszyńska E., Mazur G., *Unia Europejska 2014+*, Wydawnictwo Diffin, Warszawa 2015

Przygotował:

Punkt Informacji Europejskiej

Europe Direct – Poznań

przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań

tel. 61 8521670

e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej

